

Cauza 32/ 65

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 13 IULIE 1966¹

**Guvernul Republicii Italiene
împotriva Consiliului CEE și Comisiei CEE**

În cauza 32/65,

GUVERNUL REPUBLICII ITALIENE, reprezentat de către Adolfo Maresca, ministru plenipotențiar, șef adjunct al contenciosului diplomatic din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de către Pietro Peronaci, adjunct al Avvocato Generale dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg la Ambasada Italiei,

reclamant,

împotriva

1. CONSILIULUI COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE, reprezentat de către Dr. Raffaello Fornasier, consilier juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul lui Jacques Leclerc, secretar al Consiliilor Comunităților Europene,

pârât,

și

2. COMISIEI COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE, reprezentată de către Dr. Alberto Sciolla-Lagrange, consilier juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul lui Henri Manzanares, secretar al Serviciului juridic al executivelor europene,

pârât,

având ca obiect:

1. anularea articolului 1 și a următoarelor din Regulamentul CEE nr. 19/65 al Consiliului CEE din 2 martie 1965 (Jurnalul Oficial nr. 36 din 6 martie 1965, p. 533/65) privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri și practici concertate,

---

¹ Limba de procedură: italiana.

2. precum și declararea ca inaplicabile (în temeiul articolului 184 din Tratatul CEE) a articolului 4 alineatul (2) paragraful (2) literele (a) și (b), precum și a articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17/62 al Consiliului CEE din 6 februarie 1962 (Jurnalul Oficial nr. 13 din 21 februarie 1962, p. 204/62),
3. și, de asemenea, declararea ca inaplicabil (în temeiul articolului 184 din Tratatul CEE) a Regulamentului nr. 153/62 al Comisiei CEE din 21 decembrie 1962 (Jurnalul Oficial nr. 139 din 24 decembrie 1962, p. 2918/62),

CURTEA,

constituită din: Ch. L. Hammes, președinte,
L. Delvaux, președinte de cameră,
A. M. Donner, A. Trabucchi și R. Lecourt (raportor), judecători,
avocat general: K. Roemer
grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Întrucât Guvernul Republicii Italiene a introdus o acțiune împotriva Consiliului CEE și, dacă este necesar, împotriva Comisiei. Acțiunea are în vedere în principal, anularea Regulamentului nr. 19/65 al Consiliului din 2 martie 1965 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din Tratatul de instituire a CEE anumitor categorii de acorduri și practici concertate,

întrucât acțiunea menționată anterior are în vedere, de asemenea, să declare că următoarele măsuri sunt inaplicabile: articolul 4 alineatul (2) paragraful (2), literele (a) și (b), precum și articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17/62 al Consiliului CEE din 6 februarie 1962 care prevăd notificarea acordurilor pentru care părțile interesate intenționează să se prevaleze de dispozițiile articolului 85 alineatul (3);

întrucât, prin urmare, aceasta vizează, în temeiul articolului 184 din Tratatul CEE, să declare inaplicabil Regulamentul nr. 153/62 al Comisiei din 20 decembrie 1962 de stabilire a formalităților simplificate de notificare pentru anumite acorduri de concesiune exclusivă.

Cu privire la capătul principal de cerere al acțiunii, privind anularea Regulamentului nr. 19/65 al Consiliului

Întrucât în conformitate cu Regulamentul nr. 19/65, adoptat în temeiul articolului 87 din tratat, Consiliul a conferit Comisiei puterea de a acorda, prin intermediul regulamentelor, exceptările de la articolul 85 alineatul (3) anumitor categorii de acorduri la care nu participă decât două întreprinderi în anumite condiții;

întrucât acțiunea în anulare, introdusă în mod legal, susține că regulamentul menționat anterior a fost adoptat cu încălcarea articolelor 2, 3 litera (f), 85, 86, 87 și 222 din tratat, aceasta constituind un abuz de putere;

Cu privire la primul motiv întemeiat pe încălcarea articolului 87

Întrucât primul argument adus împotriva Regulamentului nr. 19/65 este faptul că acesta stabilește dispoziții cu privire la exceptările de la articolul 85 alineatul (3) fără a fi precizat în prealabil domeniul de aplicare a interdicției impuse prin articolul 85 alineatul (1), astfel încât, definind excepția înainte de a stabili în mod explicit regula de la care se face excepția respectivă, regulamentul în cauză a încălcat articolul 87 și nu a respectat principiul conform căruia tot ceea ce nu e interzis se permite, înlocuindu-l cu principiul contrar conform căruia tot ceea ce nu e permis se interzice;

Întrucât, în temeiul articolului 87 din tratat, Consiliul „adoptă toate regulamentele sau directivele utile aplicării principiilor prevăzute la articolele 85 și 86”;

întrucât aprecierea caracterului „util” al unui anumit regulament aparține Consiliului;

întrucât utilitatea se poate referi la un anumit aspect, fără a obliga Consiliul să se ocupe în mod exhaustiv de ansamblul articolelor 85 și 86;

întrucât, prin urmare, Consiliul poate, în cazul în care consideră necesar, să aplice printr-un regulament exceptarea prevăzută la articolul 85 alineatul (3);

întrucât nu se poate deduce din aceasta că trebuie să se considere interzis tot ceea ce nu a fost exceptat;

întrucât, pe de altă parte, articolul 85 alineatul (3) din tratat prevede că exceptarea în cauză poate fi acordată pe categorii de acorduri;

întrucât certitudinea juridică a întreprinderilor ar putea justifica utilizarea prioritara a acestei competențe care nu obligă Consiliul să reglementeze în același timp aplicarea celorlalte dispoziții ale articolului respectiv;

întrucât, prin urmare, Consiliul a putut, fără să încalce articolul 87, să se bazeze pe articolul 85 alineatul (3) pentru a adopta un regulament privind exceptarea pe categorii de acorduri, fără a implica nici alterarea principiilor de la articolul 85 alineatul (1), nici renunțarea la orice regulament ulterior care să aplice orice altă dispoziție a articolului 85 unor acorduri care nu sunt vizate de regulamentul în litigiu;

Cu privire la al doilea motiv întemeiat simultan pe încălcarea articolului 85 și pe abuzul de putere

Întrucât împotriva Regulamentului nr. 19/65 se susține că, pe de o parte, încalcă articolul 85 alineatele (1) și (3), simultan cu încălcarea articolului 2 și a articolului 3 litera (f) din tratat și, pe de altă parte, că acesta consacră un abuz de putere, deoarece a considerat ca interzis de drept, în temeiul articolului 85 alineatul (1), orice acord care intră sub

incidența categoriilor exceptate de regulamentul respectiv, considerând astfel că a îndeplinit de drept toate condițiile de la alineatul (1), nu numai categoriile exceptate de către regulamentul respectiv, ci și toate acordurile de la categoriile respective care au fost încheiate între mai mult de două întreprinderi, sau între două întreprinderi fără a îndeplini una dintre condițiile de la articolul 1 din regulamentul respectiv;

întrucât articolul 85, stabilind regulile de concurență aplicabile întreprinderilor în partea a treia a tratatului consacrată „politicii Comunității”, urmărește să pună în aplicare mijloacele de „acțiune ale Comunității” indicate la articolul 3, în special „instituirea unui regim care să împiedice denaturarea concurenței” pentru a ajunge la „instituirea unei piețe comune”, aceasta din urmă constituind unul dintre obiectivele fundamentale stabilite la articolul 2;

întrucât articolul 85, considerat în ansamblu, trebuie să fie astfel interpretat în cadrul dispozițiilor preambulului tratatului care îl clarifică și în special în cadrul celor referitoare la „eliminarea obstacolelor” și la „concurența loială” necesare realizării unității pieței;

întrucât textul articolului 85 se caracterizează prin formularea unei norme care impune o interdicție [alineatul (1)] și a efectelor acesteia [alineatul (2)], interdicția fiind diminuată prin formularea unei competențe de acordare a derogărilor de la această normă, derogările menționate anterior putând fi eventual acordate pe categorii [alineatul (3)];

întrucât un acord căruia nu i se aplică articolul 85 alineatul (1) nu intră sub incidența aceluiași condiții și poate să nu implice aceleași consecințe ca în cazul în care beneficiază de derogarea de la articolul 85 alineatul (3), este, prin urmare, în interesul întreprinderilor ca domeniul de aplicare al celor două dispoziții să fie păstrat prin prevederile anumitor regulamente;

întrucât, pentru ca un anumit acord să beneficieze de articolul 85 alineatul (3), trebuie să fie recunoscut în prealabil faptul că acesta intră sub incidența interdicției instituite prin articolul 85 alineatul (1), posibilitatea prevăzută la alineatul (3) de a acorda același beneficiu pe categorii nu implică faptul că un anumit acord care face parte din aceste categorii îndeplinește condițiile de la articolul 85 alineatul (1);

întrucât acordând Consiliului competența de a autoriza exceptările pe categorii, articolul 85 alineatul (3) l-a obligat pe acesta să exercite respectiva competență numai cu privire la categoriile de acorduri care pot îndeplini condițiile de la alineatul (1);

întrucât un regulament al Consiliului nu ar avea domeniu de aplicare în cazul în care acordurile care fac parte din categoriile definite de acesta nu ar putea îndeplini aceste condiții;

întrucât, cu toate acestea, definirea unei categorii constituie numai un cadru și nu înseamnă că acordurile care se încadrează în aceasta intră sub incidența interdicției;

întrucât aceasta nu implică nici faptul ca un acord care face parte din categoria exceptată, dar care nu îndeplinește toate condițiile din definiția menționată anterior, să trebuiască în mod necesar să intre sub incidența interdicției;

întrucât acordarea unei exceptări pe categorii nu ar putea, prin urmare, să prejudicieze, nici măcar în mod implicit, un acord luat în considerare în mod individual;

întrucât Regulamentul nr. 19/65 nu contravine acestor principii;

întrucât, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior, „Comisia poate declara, prin regulament, că articolul 85 alineatul (1) nu este aplicabil acelor categorii de acorduri la care nu participă decât două întreprinderi” și care îndeplinesc anumite condiții care se regăsesc în acordurile de reprezentare exclusivă;

întrucât, în temeiul articolului 1 alineatul (2), regulamentul care urmează să fie adoptat de către Comisie „trebuie să cuprindă o definiție a categoriilor de acorduri cărora li se aplică și să precizeze, în special: (a) restricțiile sau clauzele care nu pot figura în acorduri; (b) clauzele care trebuie să figureze în acorduri sau celelalte condiții care trebuie să fie îndeplinite”;

întrucât regulamentul în cauză se limitează prin urmare la stabilirea unui cadru pentru acțiunea Comisiei, lăsând-o pe aceasta să precizeze condițiile pe care un acord trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de exceptarea pe categorii;

întrucât, adoptat în temeiul articolului 85 alineatul (3) și nu al articolului 85 alineatul (1), după cum rezultă din titlul și din considerentele acestuia, acest regulament nu creează nicio prezumție de drept cu privire la interpretarea care trebuie dată articolului 85 alineatul (1);

întrucât regulamentul este destinat să excepteze de la interdicție acorduri și practici concertate pe categorii, acesta nu poate avea drept consecință aducerea sub interdicția de la articolul 35 alineatul (1), chiar numai în mod implicit, a categoriilor pe care acesta își propune să le favorizeze sau să presupună că, în detrimentul oricărui acord, condițiile de la articolul respectiv sunt îndeplinite;

întrucât, prin urmare, regulamentul în litigiu nu putea să modifice obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească pentru a constata în fiecare speță, considerată în mod individual, că elementele constitutive ale interdicției prevăzute la articolul 85 alineatul (1) sunt prezente;

întrucât îndoielile exprimate de reclamant, pe care le poate suscita redactarea Regulamentului nr. 19/65, nu sunt, prin urmare, de o asemenea natură încât să stabilească faptul că s-a adus atingere sistemului prevăzut la articolul 85;

întrucât, limitându-se la autorizarea Comisiei pentru ridicarea interdicției, în mod preventiv și pe categorii, pentru acordurile desemnate în Regulamentul nr. 19/65, numai pentru cazul în care acestea ar intra eventual sub incidența articolului 85 alineatul (1), regulamentul respectiv nu a încălcat articolul 85 alineatul (2) și nici articolul 3 litera (f) din tratat și nici nu a constituit un abuz de putere.

Cu privire la al treilea motiv întemeiat pe încălcarea articolelor 86 și 222 din tratat

Întrucât o primă serie de plângeri au fost aduse regulamentului în litigiu deoarece, la articolul 1 alineatul (1) litera (a) s-a considerat că acordurile de concesiune exclusivă nu intră sub incidența articolului 86 privind abuzul de poziție dominantă, ci a articolului 85, acesta din urmă referindu-se numai la acordurile între agenți economici care acționează la același nivel („acorduri orizontale”), iar acordurile între agenți care se situează la nivele succesive („acorduri verticale”) intră numai sub incidența articolului 86, care a fost astfel încălcat în același timp cu articolul 85;

întrucât nici textul articolului 85, nici textul articolului 86, nu permit interpretarea unuia sau altuia dintre aceste articole cu privire la nivelul economic la care se situează întreprinderile;

întrucât niciunul dintre aceste texte nu face deosebire între operatori concurenți de același nivel sau între operatori care nu sunt în concurență și care se situează la niveluri diferite;

întrucât nu se pot face deosebiri atunci când tratatul nu le prevede;

întrucât, de asemenea, nu se poate exclude eventuala aplicare a articolului 85 la un acord de concesiune exclusivă, pe motiv că nu ar exista concurență între concedent și concesionar;

întrucât, într-adevăr, concurența menționată la articolul 85 alineatul (1) nu este numai cea care ar putea exista între părțile la acord, dar și cea care s-ar putea exercita între una dintre acestea și terți;

întrucât aceasta rezultă și din faptul că, printr-un asemenea acord, părțile ar putea urmări, prin împiedicarea sau limitarea concurenței terților cu privire la produs, să instituie sau să asigure, în câștigul acestora, un avantaj nejustificat în detrimentul consumatorului sau al utilizatorului, contrar obiectivelor generale ale articolului 85;

întrucât, prin urmare, este posibil, fără a implica un abuz de poziție dominantă, ca un acord între operatorii economici aflați în stadii diferite, să poată afecta comerțul între state membre și, în același timp, să aibă drept scop sau drept efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței, intrând astfel sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1);

întrucât fiecare dintre articolele 85 și 86 are propriile obiective și se aplică, fără a se face distincție, unor tipuri diferite de acorduri, de îndată ce sunt îndeplinite condițiile specifice fiecărui articol;

întrucât, prin urmare, nu are sens să se compare, pe de o parte, situația producătorului legat printr-un acord de exclusivitate de distribuitorul produselor sale care intră sub incidența articolului 85 și, pe de altă parte, situația producătorului care integrează în întreprinderea sa distribuția propriilor produse prin anumite mijloace, de exemplu prin intermediul unor agenți comerciali, eludând astfel articolul 85;

întrucât aceste situații sunt distincte din punct de vedere juridic;

întrucât, pe de altă parte, acestea prezintă un interes diferit: două circuite economice, unul integrat și altul neintegrat, pot să nu fie la fel de eficiente;

întrucât textul articolului 85 dispune că interdicția se aplică, sub rezerva îndeplinirii celorlalte condiții, unui acord încheiat între mai multe întreprinderi și exclude astfel situația unei întreprinderi unice care integrează în serviciile sale rețeaua de distribuție proprie, ceea ce nu înseamnă că trebuie ca, prin simplă analogie economică, de altfel incompletă și în contradicție cu textul menționat, să fie legalizată situația contractuală care derivă dintr-un acord între o întreprindere de producție și o întreprindere de distribuție;

întrucât, de altfel, dacă, în primul caz, tratatul a urmărit ca, prin articolul 85, să respecte organizarea internă a întreprinderii și să intervină eventual, prin intermediul articolului 86, numai în cazul în care aceasta ar atinge un asemenea nivel de gravitate încât să echivaleze cu un abuz de poziție dominantă, acesta nu ar putea avea aceeași rezervă atunci când obstacolele în calea concurenței rezultă din acordul încheiat între două întreprinderi diferite, pentru acest acord fiind suficientă, în general, interzicerea;

întrucât, prin urmare, nu se poate nega faptul că acordul încheiat între o întreprindere de producție și o întreprindere de distribuție constituie un „acord între întreprinderi”;

întrucât un acord între producător și distribuitor care ar urmări să reconstituie compartimentările naționale ale comerțului între statele membre ar putea să fie de o asemenea natură încât să se opună obiectivelor fundamentale ale Comunității;

întrucât, tratatul, al cărui preambul și cuprins are în vedere eliminarea barierelor între state și care, în mai multe dispoziții, se opune în mod hotărât reapariției acestora nu ar putea permite întreprinderilor recrearea acestor bariere;

întrucât articolul 85 alineatul (1) corespunde acestui obiectiv, cu toate că este vorba de acorduri între întreprinderi aflate în stadii diferite ale procesului economic;

întrucât niciunul dintre textele menționate în această primă serie de plângeri nu a fost încălcat;

întrucât, într-o a doua categorie de plângeri, Guvernul Republicii Italiene pretinde că articolul 1 alineatul (1) litera (b) din regulamentul atacat a încălcat articolul 222 din tratat, prin faptul că acest regulament ar fi intervenit în mod necorespunzător în exercitarea drepturilor de proprietate industrială;

întrucât articolul 222 precizează numai faptul că „prezentul tratat nu aduce atingere regimului proprietății în statele membre”;

întrucât articolul 1 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 19/65 autorizează Comisia să acorde pe categorii exceptarea de la interdicție pentru acordurile care se încadrează în aceste categorii „care conțin restricții impuse în legătură cu achiziționarea sau utilizarea drepturilor de proprietate industrială”;

întrucât, în acest mod, în ceea ce privește articolul 222, regulamentul nu a adus atingere regimului proprietății în statele membre;

întrucât, prin adoptarea dispoziției care face obiectul litigiului, regulamentul, fără să încalce articolul 222, a dedus din formularea generală de la articolul 85 care vizează „orice acorduri între întreprinderi”, posibilitatea de a excepta de la interdicție acordurile care cuprind anumite restricții cu privire la drepturile de proprietate industrială;

întrucât din considerentele de mai sus rezultă că acțiunea în anulare a Regulamentului nr. 19/65 trebuie respinsă;

Cu privire la capetele de cerere accesorii ale acțiunii referitoare la inaplicabilitatea Regulamentului nr. 17/62 al Consiliului și a Regulamentului nr. 153/62 al Comisiei

Întrucât în temeiul articolului 184 din tratat, Guvernul Republicii Italiene a solicitat, în cadrul aceleiași acțiuni, să fie declarate inaplicabile anumite dispoziții ale Regulamentului nr. 17/62 al Consiliului și ale Regulamentului nr. 153/62 al Comisiei;

întrucât Consiliul și Comisia au ridicat o excepție de inadmisibilitate împotriva acestei părți a acțiunii, în special pentru motivul că aceste regulamente nu constituie baza juridică a Regulamentului nr. 19/65 a cărui anulare se solicită în principal și nu pot, prin urmare, să facă obiectul procedurii menționate la articolul 184 din tratat;

întrucât, în temeiul acestui articol, oricare parte poate, în cazul unui litigiu care privește un regulament, să se prevaleze de motivele prevăzute la articolul 173 alineatul (1) pentru a invoca inaplicabilitatea acestui regulament;

întrucât articolul respectiv nu urmărește să permită unei părți contestarea aplicabilității oricărui regulament în favoarea unei anumite acțiuni;

întrucât regulamentul a cărui legalitate este contestată trebuie să se aplice, direct sau indirect, speței care face obiectul acțiunii;

întrucât Regulamentul nr. 19/65 nu are un raport necesar cu dispozițiile atacate ale celor două regulamente a căror inaplicabilitate este invocată, deoarece acesta vizează exceptarea anumitor categorii de acorduri de la interdicția prevăzută la articolul 85 alineatul (1) și întrucât Regulamentul nr. 17/62 prevede obligația notificării, iar Regulamentul nr. 153/62 prevede posibilitatea notificării simplificate;

întrucât lipsa unei legături între acestea din urmă și Regulamentul nr. 19/65 este de o asemenea măsură, în cadrul prezentului litigiu, încât inaplicabilitatea eventuală a celor

două nu ar afecta legalitatea Regulamentului nr. 19/65 și întrucât eventuala anulare a regulamentului menționat nu ar fi implicat în mod necesar inaplicabilitatea celorlalte;

întrucât, prin urmare, dat fiind că acțiunea principală a fost declarată neîntemeiată, cererile de inaplicabilitate care se întemeiau pe aceasta sunt nefondate;

întrucât, prin urmare, cererile menționate sunt inadmisibile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât reclamantul a căzut în pretenții;

întrucât, în conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, orice parte care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată;

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea susținerilor orale ale părților;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 2, 3, 85, 86, 87, 173, 184 și 222;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene, în special articolul 69;

CURTEA,

Respingând orice alte concluzii mai ample sau contrare, hotărăște:

- 1. Respinge acțiunea 32/65;**
- 2. Obligă reclamantul la plata cheltuielilor de judecată.**

Întocmită și pronunțată la Luxemburg, 13 iulie 1966.

Hammes

Delvaux

Donner

Trabucchi

Lecourt

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 13 iulie 1966.

Grefier

A. Van Houtte

Preşedinte

Ch. L. Hammes